

Møtereferat

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Møte i Regelverksutvalget for økologisk produksjon 21.04.2021

Sted: Teams-møte

Deltagere:

Gerald Altena	Debio (møteleder)
Lene Nilssen	Debio
Anne Marit Nordskog	Debio
Børre Solberg	Økologisk Norge
Kari Marte Sjøvik	Norges Bondelag
Grete Lene Serikstad	NORSØK
Kai Funderud	Felleskjøpet Agri SA
Finn Avdem	Nortura
Isabell Lien	Nofima
Kjersti Berge	Norsk Landbruksrådgiving
Heidi Engeset	Landbruksdirektoratet (observatør)
Liv Astrid Eikeland	Landbruks- og matdepartementet (observatør)
Øygunn Østhagen	Mattilsynet
Monica Stubberud	Mattilsynet (referent)

Ikke tilstede:

Pierre Sachot	Biologisk-dynamisk Foreining
Randi Therese Garmo	Tine SA
Johan Warlo	Norges bonde- og småbrukarlag

Dagsorden:

- Sak 1. Godkjenning av innkalling og dagsorden
- Sak 2. Godkjenning av referat fra forrige RVU-møte
- Sak 3. Presentasjon av utredninger gjennomført i 2020
- Sak 4. Utredninger for 2021
- Sak 5. Status regelverksprosesser EU og Norge
- Sak 6. Bruk av betegnelsen «økologisk» på gjødsel- og jordforbedringsmidler
- Sak 7. Hvordan gjøre nytt regelverk kjent?
- Sak 8. Informasjon om sak vedr. teknikken N2-applied for behandling av husdyrgjødsel
- Sak 9. Diskusjon: fjørfeprodusenter som ikke legger om egne arealer til fôrproduksjon
- Sak 10. Eventuelt og neste møte

Referat:

Sak 1. Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent.

Sak 2. Godkjenning av referat fra forrige RVU-møte

Vi gjennomgikk oppfølgingspunkter nevnt i referatet fra sist RVU-møte.

Sak 3. Presentasjon av utredninger gjennomført i 2020

I møtet ble det presentert to utredninger gjennomført i regi av RVU i 2020.

Formeringsmateriale i økologisk landbruk - status og muligheter:

NORSØK v/Grete Lene Serikstad presenterte [utredningen](#) i møtet. Det er et mål at formeringsmateriale som brukes i økologisk landbruk skal være økologisk framstilt. I nytt økologiregelverk blir det forbud mot bruk av konvensjonelt formeringsmateriale i økologisk produksjon fra 2037. Målet med denne rapporten har vært å kartlegge status for bruk av formeringsmateriale i økologisk landbruk i Norge og utrede muligheter og flaskehals for å øke tilbudet og oppnå full dekning av økologisk formeringsmateriale innen 2037. Informasjonen til rapporten er hentet fra databasen Økofrø, litteratur og ulike aktører innen salg, produksjon og foredling. Arbeidet har vært konsentrert om formeringsmateriale til produsenter med salg av Ø-merkete produkter. I utredningen er det forslag til strategier og tiltak for hvordan vi kan nå målet i 2037. Et av forslagene er å utarbeide en handlingsplan, og det ble stilt spørsmål i møtet om hvem som bør utarbeide en slik plan.

Rapporten gjøres kjent i tidsskrifter som Økologisk Landbruk og Gartneryrket, i tillegg til publisering på [Agropub](#).

Økologisk kjøttproduksjon på okser og kastrater:

NORSØK v/Kristin Sørheim og NLR v/Knut Berg presenterte [utredningen](#) om økologisk kjøttproduksjon på okser og kastrater i møtet.

I henhold til økologiregelverket skal storfe ha tilgang til beite når forholda tillater det. Unntaket er at okser over ett år skal ha tilgang enten til beite eller til luftegård. Fram til nå har det vært et unntak i regelverket som har tillatt at okser kan være slutfôret innendørs, maksimalt en femtedel av dyrets levetid, men ikke over tre måneder. Endringen består i at denne muligheten utfases. Når denne unntaksbestemmelsen fases ut i 2022 og dyra må på beite om sommeren eller ha tilgang til luftegård hele livet, vil dette fremme dyras muligheter for å utøve naturlig atferd. Norsk Landbruksrådgivning og NORSØK har på oppdrag fra RVU sett på hvilke konsekvenser dette kan ha for økologisk storfekjøttproduksjon, og beskrevet og vurdert ulike praktiske løsninger for å imøtekomme endringen i regelverket. De har besøkt gårder som allerede har gode driftsopplegg i samsvar med nytt regelverk og deler deres erfaringer i denne rapporten. Det er beskrevet løsninger for ulike driftssystemer, som melkeproduksjon med oppfôring av egne kalver, innkjøpte kalver for oppfôring til slakt, kastratproduksjon og oppfôring av oksekulver i ammekuproduksjon. Plantegninger, beskrivelse og bilder er presentert i rapporten, sammen med kostnadsoverslag.

Utredningen har vært presentert i tidsskriftet Buskap, Norsk Landbruk, Økologisk Landbruk og Grovfôrnytt, i tillegg til publisering på [Agropub](#).

Sak 4. Utredninger for 2021

RVU har mottatt midler fra Landbruksdirektoratet til å gjennomføre utredninger i 2021. Det er vektlagt å gjennomføre utredninger som kartlegger konsekvenser og muligheter ved nytt økologiregelverk.

Mattilsynet informerte om hvilke utredninger som skal gjennomføres i år:

- Utredning konsekvenser og muligheter ved nytt regelverk for fjørfe v/Animalia og Nortura
- Litteraturoversikt over alternative økologiske proteinfôrmidler v/NORSØK
- Utredning om konsekvenser og muligheter ved nye regler for uteareal for økologisk svin v/NORSØK

Sak 5. Status regelverksprosesser EU og Norge

Mattilsynet informerte om status for regelverksprosesser i EU og Norge.

Sak 6. Informasjon om at betegnelsen «økologisk» ikke kan brukes på gjødsel- og jordforbedringsmidler

[Betegnelsen «økologisk» kan ikke brukes på gjødsel- og jordforbedringsmidler](#), og det skal forebygges mot at merking av slike produkter vil lede forbruker og kjøper. Debio ved Lene Nilssen informerte om oppdateringer de har gjennomført i driftsmiddelregisteret for å fremme at det ikke er gjødselprodukter i registeret som vil lede forbruker, og videre veiledning av virksomheter.

Det er flere tiltak som er gjennomført det siste året, og det ser ut til at det har vært en positiv utvikling ved at virksomheter endrer merkingen eller har fjernet produkter fra salg. Flere av produktene er innført fra Danmark eller Sverige. Det er noen begrensninger i å påvirke merking av importerte produkter, siden det er nasjonale regler i enkelte EU-land. Mattilsynet har imidlertid vært i kontakt med myndigheter i Sverige og Danmark om problemstillingen. Det har vært tilsvarende tiltak på å forbedre merking og innhold i slike produkter i disse landene. Mattilsynet har i begynnelsen av 2021 sendt ut en informasjon til alle gjødselvirksomheter og vist til krav til merking og innhold i produkter. Det er virksomhetens ansvar å produsere og merke produkter i henhold til gjeldende regelverk, herunder både gjødselregelverk og økologiregelverk. Med de tiltakene vi har gjort det siste året med veiledning har vi grunn til å tro at det vil bli en forbedring i merkingen og innhold i produktene. Mattilsynet gjennomfører risikobasert tilsyn, og hvor vi påpeker villedende markedsføring hos virksomheter, eller forbyr omsetning av gjødselvarer som skader plantene.

NLR informerte i møtet om pågående arbeid, og skal vurdere artikkel i Økologisk Landbruk om temaet. NORSØK viste til at det er behov for videre forskning om dette området for innhold av plantevernmiddelester og mulige skader på planter.

Sak 7. Hvordan gjøre nytt regelverk kjent?

Vi diskuterte i møtet hvordan vi kan sikre at økologiregelverket som skal gjelde fra 1.1.2022 i EU gjøres kjent for økologiske virksomheter. Det er flere medlemmer i RVU som skal benytte sine kanaler og tidsskrift for å gjøre regelverket kjent. Debio informerte om at de snart har klart informasjon om nytt regelverk som de skal publisere på sine nettsider. Denne

informasjonen er til fri benyttelse for alle. Mattilsynet oppfordret alle til å ta nærmere kontakt for å kvalitetssikre omtale om nytt regelverk.

Sak 8. Informasjon om sak vedr. teknikken N2-applied for behandling av husdyrgjødsel

Mattilsynet og NORSØK presenterte en foreløpig vurdering av behandling av husdyrgjødsel med N2-applied teknikk. NORSØK skal ferdigstille en generell faglig vurdering av teknikken, og skal blant annet ta kontakt med Natural Resources Institute Finland som for 2 år siden vurderte teknikken. Når NORSØK har ferdigstilt et faglig grunnlag skal det være et nytt møte i RVU. RVU skal gi en anbefaling til Mattilsynet om denne teknikken bør være tillatt å bruke i økologisk produksjon. Mattilsynet skal vurdere om teknikken er tillatt innenfor rammene av økologiregelverket. Det er et mål å ferdigstille denne vurderingen før sommeren.

Sak 9. Diskusjon: fjørfeprodusenter som ikke legger om egne arealer til fôrproduksjon

Det var en diskusjon og informasjonsutveksling i møtet om pågående arbeid på dette området.

Sak 10. Eventuelt og neste møte

Fugleinfluensa:

Mattilsynet orienterte om informasjon på [sine nettsider](#) om dette temaet. For å hindre smitte fra ville til tamme fugler har Mattilsynet innført portforbud for fjørfe i hele Norge. Et portforbud vil si at alle fjørfe skal være innendørs eller inngjerdet utendørs under tak i en tidsperiode. Portforbudet gjelder også for økologiske fjørfe. Økologiregelverket tillater å holde fjørfe inne eller under tak i en begrenset periode på grunn av slike restriksjoner. Det er oppfordret til å bruke overbygd og tildekket uteareal («veranda») når dette er tilgjengelig, og det er krav om tilgang på grovfôr. Et krav om portforbud påvirker derfor ikke økologigodkjenningen av virksomheter eller statusen på produkter.

Bruk av utmark og bruk av ikke-godjente plantevernmidler

Mattilsynet og Debio informerte om at saken er under utredning, og at RVU vil bli informert når saken er ferdigvurdert.

Halm til bruk som strø i økologisk produksjon:

Det er tillatt å bruke ikke-økologisk halm som strø. Økologiske virksomheter skal samtidig forebygge mot at ikke-tillatte stoffer kommer inn i økologisk produksjon. Etter høsting av halmen er det kun tillatt å behandle halm med produkter tillatt i økologisk produksjon (jf. vedlegg I i forordning (EF) nr. 889/2008). Ammoniakk og lut er ikke oppført på positivlisten, og ammoniakk- eller lutbehandlet halm kan dermed ikke brukes som strø i økologisk produksjon.

Neste møte i RVU blir til høsten i oktober eller november.